

Nedělní úvaha (kázání) na text Lukášova evangelia

Podobenství o boháči a stodolách

Pak jim Ježíš pověděl toto podobenství: „Jednomu bohatému člověku se na polích hojně urodilo. Uvažoval o tom a říkal si: ‚Co budu dělat, když nemám kam složit svou úrodu?‘ Pak si řekl: ‚Tohle udělám: Zbořím stodoly, postavím větší a tam shromáždím všechno své obilí i ostatní zásoby a řeknu si: Teď máš velké zásoby na mnoho let; klidně si žij, jez, pij, buď veselé mysli.‘ Ale Bůh mu řekl: ‚Blázne! Ještě této noci si vyžádají tvou duši, a čím bude to, co jsi nashromáždil?‘ Tak je to s tím, kdo si hromadí poklady a není bohatý před Bohem.“

(Bible, Lukášovo evangelium, 12. kapitola)

Podobenství o boháči a stodolách, Rembrandt van Rijn (1627), Gemäldegalerie, Berlin

Vhodné je doplnit tento text četbou Lukášova evangelia, zvláště 12. a 16. kapitoly.

V Lysé nad Labem 31. neděli v mezidobí, Dikčinění, 4. listopadu 2018

Bohatí lidé ležívají ostatním v žaludku. Pravda, svým úspěchem přitahují pozornost i volební hlasy, stejně tak ovšem nenávisť a odmítání. Církve, především ty protestantské zaměřené přespráliš na sociální étos, se rády ostentativně staví k majetku i bohatým negativně, samy však paradoxně bývají nenáviděny z téhož důvodu - jako na restitucích, či salárech chudých babiček, neoprávněně napakované instituce.

Co k tomu Bible? Inu, Ježíš neměl skutečně majetek v lásce. V podání evangelisty Lukáše se Ježíš nenarodí v paláci, ale v chlévě, a jeho maminka Marie mu zpívá o tom, že Bůh sytí hladové, však bohaté posílá pryč s prázdnou. Ježíš přináší radostnou zvěst chudým (L 4,18), chudé a hladové oslavuje ve svých blahoslavenstvích (L 6,20.21), za falešnou pokládá jakoukoli lakotu i zámožnost, ba dokonce i starost o věci potřebné k životu (L 12). Nikdo nemůže být Kristovým služebníkem, nevzdá-li se podle Ježíše svého majetku (L 14,33) a neopustí-li všechno kvůli němu (L 5,11.28). A po Ježíšově nanebevzetí udělá církev jako jednu z prvních věcí to, že zavede společné vlastnictví. Zdálo by se, že Kristus je prvotřídním levičkem a jeho prvotní církev komunistickou partají!

Asi tušíte, že tomu tak není. Ježíš neměl bohatství v lásce nikoli proto, že by vznikalo ožebračováním zbídačených dělníků; ani proto, že by muselo být vždy nezákonně shromážděno. A Ježíši nešlo ani o všeobecnou sociální spravedlnost či nějakou politickou utopii. Na bohatství a majetku vadí Kristu jediná věc. Že odvádí od Pánaboha. Že odvádí od skutečných hodnot. "Nemůžeš sloužit Bohu i majetku", říká Kristus. "Jenom jeden z těchto dvou pánů ti nakonec bude vládnout. A jen jeden má budoucnost! - Bůh!" A Ježíš pro to má pádný argument. Tím argumentem je smrt.

Ježíšovo brojení proti zapomínání na Boha se netýká zdaleka jen boháčů. Týká se všech. Týká se nás. A někdy to Kristus říká dosti provokativně. Podívejme se na dnešní podobenství. Bláznem je v něm nazván někdo, kdo jedná naprosto racionálně, spořádaně a prozíravě. Bohatý zemědělec se v něm chová tak, jak bychom se chovali i my podle svého nejlepšího přesvědčení. Myslí na budoucnost, staví stodoly, uskladňuje bohatou úrodu. Připravuje se na horší časy. Jenže právě ta jeho připravenost se ukáže být totální nepřipraveností. A ve chvíli, kdy se dotyčný ohání budoucností, vyčte mu Bůh naopak, že nemyslí na dnešek. Protože zítra už může být pozdě.

Co měl (co má) tedy bohatý sedlák udělat jinak? Levicoví vykladači by určitě řekli, že nemá být bohatý. Že má rozdat vše chudým. (Mí evangeličtí kolegové by řekli, že měl otevřít své stodoly a ubytovat do nich a pohostit co nejmíc imigrantů.) Jenže

tohle se mu v textu kupodivu nevytýká. Stejně dneska v noci umře a zítra si tu jeho úrodu rozeberou či rozkradou. Bůh mu nevyčítá nedostatek solidarity, charity, sociálního cítění. Vlastně jeho chybu nijak konkrétně necharakterizuje. Prostě jen konstatuje, že je osamělým zoufalcem, který si dělá naivní iluze. Základní problém je jeho chybné rozpoznání toho podstatného. Toho nejdůležitějšího, co nesnese odkladu. Co je potřeba udělat právě teď, bezodkladně. A co je potřeba dělat právě teď pořád, protože nikdy nevíte, jestli bude nějaké zítra. Tím podstatným je neukládat si poklady na zemi, ale v nebi. Tím podstatným je být bohatý nikoli zde na zemi, ale před Bohem. Tím podstatným je žít tak, aby to mělo smysl tváří v tvář smrti.

Je zkrátka praktické ukládat si na účet. Na účet v nebi se ukládá třeba tak, že člověk z toho co má na zemi, rozdává. Nebo je milý na své bližní a nejbližší, aby případně náhle neodešel ve zlém. Nebo se učí něco, čím může ostatní obohatit. Nebo vede své děti k dobrému a bohobojnému životu. Je mnoho způsobů. Jde jen o to, uložit v nebi něco, co má smysl i tváří v tvář smrti. A jde o to, uložit to v nebi. Tomu boháči se zdálo příliš "z ruky" uložit cokoli jinam než do stodol, které bude mít na svém pozemku pěkně po ruce. Jenže pak se ukáže, že poněkud "z ruky" jsou v nebi ony stodoly a on stojí před Bohem s rukama prázdnýma.

Ukládat něco v nebi znamená setkávat se s nebeským bankéřem. V rozhovoru s ním se dá správně rozpoznat pravá hodnota té které úložky. V rozhovoru s ním se dá správně rozpoznat, co je a co není v nebi uložitelné. To abyste neměli pocit, že peníze vražené do kapsy vašeho roztomilého vnoučka Bůh vidí a automaticky přepisuje na nebeský účet. To abyste věděli, že namísto všech plastových bouchaček a mobilů vašich dětí chtěl Bůh nahrát a uložit v nebi jednu píseň, kterou by mu zazpívaly spolu s vámi. Bohatou úrodu zkrátka v nebi neuložíte. Ale z bohaté úrody můžete vytvořit něco, co v nebi nezapadne, ba bude zhodnoceno.

Ještě jedna věc je na tomto obraze, na tomto promyšleném podobenství, důležitá. Obrazně řečeno, vybrat si nejen správnou banku, ale i měnu. V Božím oslovení onoho boháče z našeho příběhu je ukryta základní chyba, které se dopustil. Bůh jej oslovuje blázne a naznačuje tak, že byl úplně mimo Boží realitu, mimo realitu víry, bez kontaktu s Hospodinem. Tohle je kámen úrazu a nestává se to jen bohatým lidem investujícím do pozemských věcí. Stává se to církvím, věřícím, křesťanům. Klidně mohou rozdávat dary na počkání, uběhat se starostmi o kdekterou menšinu, být se za práva žen, a přesto se i oni ocitnou před bohem s prázdnýma rukama. To protože se sami rozhodli, co jsou nebesky uložitelné položky a valí je tam plným proudem. Jenže místo Hospodina se řídí popularitou té které hodnoty a mezi slabé a utlačované zařazují pod diktátem společenské módy. Naše církev je v tomto

směru snad nejextrémnější ze všech. V posledním století s ní mává společenská objednávka takovým způsobem, že jednou se nadšeně bije za socialismus a utlačené dělníky a rolníky, aby se o chvíli později zasazovala o Istanbulskou smlouvu a bojovala proti Číně. Nehodnotím tu teď tu kterou naši angažovanost (!), poukazuji na paradox, který z nás dělá nikoli křesťany zakotvené v tradici a bádající v Písmu, ale nadšené svazáky a "mávače", ať už jsme v té které demonstraci. My už si s Bohem nepovídáme, my jen demonstrujeme. Už dávno nejsme církví bohoslužeb a teologie, ale téměř výhradně církví Diakonie, parlamentní demokracie a společenských prohlášení. Uzavření ve své sociální bublině, do které patří jen ten, kdo sdílí stejný (liberální) názor, a to platí i pro Boha.

Možná se zeptáte, jak se tedy správně pozná hodnota, kterou je třeba v nebi ukládat, či skupina, již je třeba chránit? To je proces, který se děje právě a jen poctivým promýšlením a v rozhovoru s Bohem. Děje se ve vztahu k Bohu a nikoli ve vztahu k bližnímu. A rozhodně jej necharakterizují laciná hesla vytržená z biblického kontextu, hesla typu "Ježíš byl taky uprchlík", která naplňují společenskou objednávku naší sociální bubliny a cpou všem námi preferované hodnoty, ale pramálo reflektují Písmo. Jedna věc by nás vždy měla varovat. Způsob, jakým se ta která hodnota prosazuje. Nebo jsme si nevšimli, že kampaně za práva žen současnosti a kolektivizaci zemědělství let padesátých mají přece jen jedno společného? Demagogická masáž, hledající jasně definovatelného nepřítel, černobílé vidění, hysterická argumentace, hromadná svědectví i obvinění... Ať už jsme v diktatuře či svobodě, jsme stále lidé se svými sklony a chybami. (Diktatura jich mimochodem jen umí dobře využít.) A právě tohle dobře odhaluje Bible, která je neuvěřitelným svědectvím nejen o Bohu, ale především o člověku, co je vlastně zač. A církev má toto svědectví do společnosti vnášet a má jej mít na paměti při všech svých volbách hodnot a preferencí.

Majetek i společenská angažovanost zde na zemi často odvádí od skutečného bohatství v nebi. To je největší slabina všech těch domů, volů i programových prohlášení, všeho toho, o co se musíme starat, všech těch jablek a hrušek, které musíme sklízet. Že se pro nás stanou cílem, nikoli prostředkem k vytváření skutečných hodnot. Ježíš to věděl, a proto raději radikálně odmítal vše, co od pravých hodnot odvádí, včetně politiky. Proto nám vyprávěl dnešní příběh. Bůh v něm není ten, kdo vyhrožuje smrtí, či dokonce smrt způsobuje. Bůh prostě jen ví, připouští si, že smrt se chystá. Třeba dneska v noci. A je mu líto, když vidí naši tragikomickou spokojenost nad tím, čemu jsme věnovali svůj život. Rád by totiž, abychom před ním nestáli s prázdnýma rukama, překvapení a zahanbení. Naopak by nám rád jednou řekl, že nás jako časté návštěvníky nebeské banky zná a předal nám to hodnotné, co jsme si u něj v nebeské měně bezpečně uložili.